

Maria FILIPIAK

PAPIEŻE
JAN PAWEŁ II, BENEDYKT XVI I FRANCISZEK
O OBCYCH, IMIGRANTACH I WYKLUCZONYCH
Bibliografia wypowiedzi z lat 1978-2017

Wykaz skrótów

IGP – *Insegnamenti di Giovanni Paolo II* [Città del Vaticano]

I (1978) ss. 477	XIV (1991) t. 1, ss. 1983
II (1979) [t. 1], ss. 1729	XIV (1991) t. 2, ss. 1619
II (1979) t. 2, ss. 157	XV (1992) t. 1, ss. 2147
III (1980) t. 1, ss. 1983	XV (1992) t. 2, ss. 1119
III (1980) t. 2, ss. 1869	XVI (1993) t. 1, ss. 1855
IV (1981) t. 1, ss. 1292	XVI (1993) t. 2, ss. 1725
IV (1981) t. 2, ss. 1313	XVII (1994) t. 1, ss. 1367
V (1982) t. 1, ss. 1376	XVII (1994) t. 2, ss. 1281
V (1982) t. 2, ss. 2497	XVIII (1995) t. 1, ss. 2054
V (1982) t. 3, ss. 1751	XVIII (1995) t. 2, ss. 1589
VI (1983) t. 1, ss. 1730	XIX (1996) t. 1, ss. 1798
VI (1983) t. 2, ss. 1496	XIX (1996) t. 2, ss. 1206
VII (1984) t. 1, ss. 2016	XX (1997) t. 1, ss. 1799
VII (1984) t. 2, ss. 1708	XX (1997) t. 2, ss. 1230
VIII (1985) t. 1, ss. 2081	XXI (1998) t. 1, ss. 1669
VIII (1985) t. 2, ss. 1683	XXI (1998) t. 2, ss. 1483
IX (1986) t. 1, ss. 2204	XXII (1999) t. 1, ss. 1660
IX (1986) t. 2, ss. 2242	XXII (1999) t. 2, ss. 1396
X (1987) t. 1, ss. 1482	XXIII (2000) t. 1, ss. 1415
X (1987) t. 2, ss. 2582	XXIII (2000) t. 2, ss. 1463
X (1987) t. 3, ss. 1812	XXIV (2001) t. 1, ss. 1607
XI (1988) t. 1, ss. 1073	XXIV (2001) t. 2, ss. 1376
XI (1988) t. 2, ss. 2625	XXV (2002) t. 2, ss. 1130
XI (1988) t. 3, ss. 1405	XXV (2002) t. 1, ss. 1290
XI (1988) t. 4, ss. 2317	XXVI (2003) t. 1, ss. 1298
XII (1989) t. 1, ss. 1945	XXVI (2003) t. 2, ss. 1205
XII (1989) t. 2, ss. 1783	XXVII (2004) t. 1, ss. 1063
XIII (1990) t. 1, ss. 1885	XXVII (2004) t. 2, ss. 933
XIII (1990) t. 2, ss. 1888	XXVIII (2005), ss. 333

IB – *Insegnamenti di Benedetto XVI* [Città del Vaticano]

I	(2005) ss. 1326	V	(2009) t. 2, ss. 980
II	(2006) t. 1, ss. 1008	VI	(2010) t. 1, ss. 1166
II	(2006) t. 2, ss. 1065	VI	(2010) t. 2, ss. 1390
III	(2007) t. 1, ss. 1405	VII	(2011) t. 1, ss. 1072
III	(2007) t. 2, ss. 1065	VIII	(2012) t. 1, ss. 954
IV	(2008) t. 1, ss. 1280	VIII	(2012) t. 2, ss. 942
IV	(2008) t. 2, ss. 1099	IX	(2013) ss. 340
V	(2009) t. 1, ss. 1439		

IF – *Insegnamenti di Francesco* [Città del Vaticano]

I	(2013) t. 1, ss. 592
I	(2013) t. 2, ss. 983
II	(2013) t. 1, ss. 937.

- NP I – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, I (1978), Poznań-Warszawa 1987, ss. 220
 NP II, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, II (1979) t. 1, Poznań 1990, ss. 793
 NP II, 2 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, II (1979) t. 2, Poznań 1992, ss. 753
 NP III, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, III (1980) t. 1, Poznań-Warszawa 1985, ss. 875
 NP III, 2 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, III (1980) t. 2, Poznań-Warszawa 1986, ss. 924
 NP IV, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, IV (1981) t. 1, Poznań 1989, ss. 611
 NP IV, 2 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, IV (1981) t. 2, Poznań 1989, ss. 572
 NP V, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, V (1982) t. 1, Poznań 1993, ss. 877
 NP V, 2 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, V (1982) t. 2, Poznań 1996, ss. 1004
 NP VI, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, VI (1983) t. 1, Poznań 1998, ss. 852
 NP VI, 2 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, VI (1983) t. 2, Poznań 1999, ss. 686
 NP VII, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, VII (1984) t. 1, Poznań 2001, ss. 924
 NP VII, 2 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, VII (1984) t. 2, Poznań 2002, ss. 827
 NP VIII, 1 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, VIII (1985) t. 1, Poznań 2003, ss. 1076
 NP VIII, 2 – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, VIII (1985) t. 2, Poznań 2004, ss. 856
 NP IX – Jan Paweł II, *Nauczanie papieskie*, IX (1986) t. 1, Poznań 2005, ss. 999

AP 2 – *Anioł Pański z Papieżem Janem Pawłem II*, Città del Vaticano 1986, ss. 479

AP 3 – *Anioł Pański z Papieżem Janem Pawłem II*, Città del Vaticano 1989, ss. 395

ORpol. – „L'Osservatore Romano” wydanie polskie 1980-

JAN PAWEŁ II

1978

1. *Duszpasterstwo migracyjne a powszechność Kościoła* (List na Dzień Emigranta podpisany przez kard. Giovanniego Villota, 2 XII), NP I, s. 121-123; toż: *La pastorale dei migranti e l'universalità della Chiesa*, IGP I, s. 265-268.

2. *Solidarność z cierpiącymi z powodu odmowy praw ludzkich* (Homilia podczas Mszy św., 24 XII), NP I, s. 192-194; toż: *Solidarietà a chi soffre per la negazione dei diritti umani*, IGP I, s. 415-418.

1979

3. *Migracja – troską Kościoła* (Przemówienie do uczestników kongresu zorganizowanego przez Papieską Komisję do spraw Migracji i Turystyki, 15 III), NP II, 1, s. 267-269; toż: *Migrazioni: l'impegno della Chiesa*, IGP II, 1, s. 661-664.

4. *Solidarność z ludźmi dyskryminowanymi i prześladowanymi* (Rozważanie podczas Drogi Krzyżowej, 13 IV), NP II, 1, s. 375-376; toż: *Solidarietà con chi soffre discriminazioni e persecuzioni*, IGP II, 1, s. 899-902.

5. *Nie poddawajcie się, bracia, zniechęceniu* (Przemówienie podczas spotkania ze wspólnotą języka hiszpańskiego, South Bronx, Nowy Jork, 2 X), NP II, 2, s. 275-276; toż: *Non vi abbandonate, fratelli, allo scoramento*, IGP II, 2, s. 555-556.

6. *Ludzki i duchowy wymiar podróży* (Przemówienie na stacji Termini, 8 XI), NP II, 2, s. 517-518; toż: *La dimensione umana e spirituale dei viaggi*, IGP II, 2, s. 1080-1082.

7. *Oreędzie na dzień emigranta* (1 XII), NP II, 2, s. 626-628; toż: *Messaggio per la giornata del migrante*, IGP II, 2, s. 1305-1309.

1980

8. *Wkład wiary i odwagi w cywilizację i kulturę Brazylii* (Przemówienie podczas spotkania ze społecznością polską i innymi grupami imigrantów, Kurytyba, Brazylia, 5 VII), NP III, 2, s. 74-78; toż: *Contributo di fede e di coraggio alla civiltà e alla cultura del Brasile*, IGP III, 2, s. 138-143.

9. *W spotkaniu ludzi w drodze odradza się doświadczenie katolicyzmu* (Przemówienie podczas spotkania z robotnikami cudzoziemskimi, Moguncja, Republika Federalna Niemiec, 17 XI), NP III, 2, s. 648-653; toż: *Nell'incontro degli uomini in cammino rinasce l'esperienza della cattolicità*, IGP III, 2, s. 1262-1271.

1981

10. *Kościół czuje się powołany do udzielania pomocy uchodźcom* (Przemówienie podczas wizyty w obozie uchodźców, Morongo, Filipiny, 21 II), NP IV, 1, s. 217-218; toż: *L'assistenza ai profughi parte integrante della missione della Chiesa*, IGP IV, 1, s. 445-448.

11. *Szanować i rozwijać tożsamość kulturalną migrantów* (List kardynała Sekretarza Stanu na Dzień Migranta, 21 IX), NP IV, 2, s. 114-118; toż: *Rispettare e incrementare l'identità culturale dei migranti*, IGP IV, 2, s. 287-294.

12. *Zjawisko emigracji* (Rozważanie podczas modlitwy „Anioł Pański”, 15 XI), NP IV, 2, s. 279-280; toż: *Corresponsabilità e condivisione dei cristiani per i problemi che angustiano gli emigranti*, IGP IV, 2, s. 643-646.

13. *W dialogu ze światem islamu zachowajcie zawsze własną tożsamość* (Przemówienie do biskupów z Afryki Północnej, 23 XI), NP IV, 2, s. 328-330; toż: *Nel dialogo con il mondo islamico abbiate sempre presente la vostra identità*, IGP IV, 2, s. 741-744.

1982

14. *Wasza obecność w Nigerii świadczy o powszechnym braterstwie* (Przemówienie podczas spotkania z cudzoziemcami żyjącymi w Lagos, 16 II), NP V, 1, s. 216-217; toż: *La vostra presenza in Nigeria testimonia la fraternità universale*, IGP V, 1, s. 498-500.

15. *W waszej pracy charytatywnej podążajcie za posłannictwem samego Chrystusa* (Przemówienie podczas spotkania z delegacją Amerykańskiego Komitetu do spraw Imigracji Włoskiej, 3 V), NP V, 1, s. 631-632; toż: *Nella vostra opera di caritativa assistenza proseguite la missione di Cristo stesso*, IGP V, 2, s. 1402-1404.

16. *„Plaga” uchodźców sprawą wstydliwą dla naszych czasów* (Do Wysokiego Komisarza ONZ ds. Uchodźców, 25 VI), NP V, 2, s. 133-135; toż: *La „piaga” dei rifugiati: una vergogna per la nostra epoca* IGP V, 2, s. 2398-2401.

17. *W ten wieczór spotkałem Chrystusa w każdym z was* (Przemówienie podczas spotkania z emigrantami afrykańskimi i azjatyckimi, 13 VIII), NP V, 2, s. 264-265; toż: *Questa sera ho incontrato Cristo in ciascuno di voi*, IGP V, 3, s. 216-218.

18. *Specyficzna obecność kościelna w strukturach i organizacjach dla duszpasterstwa migracji* (List podpisany przez kardynała Sekretarza Stanu na Dzień Emigranta, 28 IX), NP V, 2, s. 463-467; toż: *Specifica presenza ecclesiale nelle strutture e negli organismi per la pastorale delle migrazioni*, IGP V, 3, s. 616-622.

19. *Problemy emigracji* (Przemówienie podczas Liturgii Słowa, Madryt, Hiszpania, 4 XI), NP V, 2, s. 699-703; toż: *Il comportamento verso gli immigranti segna il livello democratico di una nazione*, IGP V, 3, s. 1121-1127.

1983

20. *Sytuacja migrantów jest wyzwaniem dla chrześcijanina* (Orędzie podpisane przez kardynała Sekretarza Stanu na Dzień Emigranta, 11 VIII), NP VI, 2, s. 73-76; toż: *La condizione dei migranti è una sfida alla vocazione del cristiano*, IGP VI, 2, s. 180-184.

21. *Misja i świadectwo* (Przemówienie do wyższych przełożonych zakonnych Europy, 17 XI), ORpol. 4(1983) nr 11, s. 7, 16; toż: *Emigranti, migranti, rifugiati nel piano di evangelizzazione*, IGP VI, 2, s. 1100-1105.

1984

22. *Ufajcie, świat was potrzebuje* (Przemówienie do uchodźców, Phanat Nikhom, Tajlandia, 11 V), NP VII, 1, s. 623-624; toż: *Abbiate fiducia in voi stessi e speranza nel vostro futuro*, IGP VII, 1, s. 1360-1362.

23. *Wszyscy jesteśmy w drodze do ojczyzny* (Przemówienie do emigrantów, Lucerna, Szwajcaria, 16 VI), NP VII, 1, s. 839-841; toż: *I lavoratori immigranti da tante nazioni immagine del popolo di Dio in cammino*, IGP VII, 1, s. 1832-1837.

24. *Problem uchodźców* (Orędzie podpisane przez kardynała Sekretarza Stanu na Dzień Emigranta, 30 VIII), NP VII, 2, s. 138-140; toż: *È ancora grave il dramma dei rifugiati e dei clandestini*, IGP VII, 2, s. 295-299.

1985

25. *Kościół lokalny wobec emigrantów* (Orędzie na Światowy Dzień Emigracji, 16 VII), NP VIII, 2, s. 54-56; toż: *Il diritto dei fedeli migranti alla libera integrazione ecclesiale*, IGP VIII, 2, s. 129-133.

26. *Każda diecezja i każda parafia winna czuć się zainteresowana losem ludzi zmuszonych do emigracji* (Przemówienie do uczestników sympozjum Konferencji Biskupów Włoskich na temat migracji, 6 IX), NP VIII, 2, s. 304-306; toż: *Ogni diocesi e ogni parrocchia devono sentirsi interpellate da quanti sono costretti ad emigrare*, IGP VIII, 2, s. 590-593.

27. *Popierać prawa imigrantów* (Przemówienie podczas spotkania z wiernymi na placu św. Piotra, 17 XI), NP VIII, 2, s. 663; toż: *Proteggere i diritti degli immigranti*, IGP VIII, 2, s. 1281.

1986

28. *Uchodźcy oraz ofiary gwałtu dopraszają się solidarności, żeby móc powrócić do życia* (Akredytacja nowego ambasadora Tajlandii, 9 I), NP IX, 1, s. 26-27; toż: *I rifugiati e le vittime della violenza chiedono solidarietà per tornare a vivere*, IGP IX, 1, s. 45-47.

29. *Nowa ewangelizacja Europy w perspektywie Trzeciego Tysiąclecia* (Przemówienie podczas spotkania z uczestnikami Europejskiego Zjazdu Misjonarzy Emigracji, 28 VI), NP IX, 1, s. 986-971; toż: *Rinnovata evangelizzazione dell'Europa nella prospettiva del terzo millennio*, IGP IX, 1, s. 1949-1952.

30. *Małżeństwo i rodzina* (Orędzie na Światowy Dzień Emigracji, 15 VIII), ORpol. 7(1986) nr 9, s. 22, 24; toż: *Gravi, dolorose e complesse le condizioni delle famiglie coinvolte nella dura situazione dell'emigrante*, IGP IX, 2, s. 382-390.

1987

31. *Katolicy świeccy a emigracja* (Orędzie na Światowy Dzień Emigracji, 5 VIII), ORpol. 8(1987) nr 9-10, s. 1, 3; toż: *I laici cattolici e le migrazioni. Le sofferenze, le umiliazioni e le povertà dei migranti chiamano in causa tutta la Chiesa ma in primo luogo i laici*, IGP X, 3, s. 173-180.

32. *Garantire agli emigranti accesso e partecipazione ai Mass Media* [Zapewnić emigrantom dostęp do środków masowego przekazu i uczestnictwo w nich] (Przemówienie do uczestników plenarnego zebrania Papieskiej Komisji do spraw Duszpasterstwa Migracji i Turystyki, 26 XI), IGP X, 3, s. 1212-1214.

1988

33. *Cooperazione al di qua e al di là della frontiere per risolvere le nuove questioni dell'emigrazione* [Współpraca ponad granicami w celu rozwiązania nowych problemów emigracji] (Przemówienie podczas spotkania z uczestnikami kongresu poświęconego migracji, 28 V), IGP XI, 2, s. 1665-1667.

34. *Orędzie na Światowy Dzień Emigranta* (4 X), ORpol. 9(1988) nr 10-11, s. 32; toż: *Affido a Maria la difficile situazione personale dei migranti*, IGP XI, 3, s. 1024-1030.

35. *L'unica fede deve essere vissuta e innestata nelle diverse culture* [Jedna wiara powinna być przeżywana w różnych kulturach i w nie wprowadzana] (Przemówienie podczas spotkania z uczestnikami plenarnego zebrania Papieskiej Komisji do spraw Duszpasterstwa Migracji i Turystyki, 25 X), IGP XI, 3, s. 1327-1329.

36. *La società umana deve diventare veramente una sola grande famiglia* [Społeczność ludzka powinna naprawdę stać się jedną wielką rodziną] (Przemówienie do uczestników krajowego kongresu poświęconego sprawom emigracji, 3 XII), IGP XI, 4, s. 1717-1721.

1989

37. *Troska o uchodźców* (Orędzie na Wielki Post 1990, 8 IX), ORpol. 11(1990) nr 1, s. 3; toż: *Profughi e rifugiati: il nostro prossimo più prossimo*, IGP XII, 2, s. 476-480.

38. *Orędzie na Światowy Dzień Migranta* (10 IX), ORpol. 10(1989) nr 9, s. 4; toż: *Le migrazioni veicolo di fede e di fraternità per un mondo sempre più interdipendente e solidale*, IGP XII, 2, s. 490-495.

39. *Una nuova evangelizzazione per arginare il proselitismo delle sette tra i migranti* [Nowa ewangelizacja sposobem zahamowania prozelityzmu sekt wśród emigrantów] (Przemówienie podczas spotkania z uczestnikami plenarnego zebrania papieskiej Rady do spraw Duszpasterstwa Migrantów i Podróżnych, 26 X), IGP XII, 2, s. 1033-1037.

1990

40. *Wolność religijna jest owocem i gwarancją innych swobód obywatelskich* (Przemówienie podczas spotkania z Konferencją Episkopatu Meksyku, 12 V), ORpol. 11(1990) nr 6, s. 18-19, p. 7; toż: *La Chiesa è chiamata ad illuminare secondo il Vangelo tutti i campi della vita dell'uomo e della società*, IGP XIII, 1, s. 1248-1257, p. 7.

41. *È responsabilità di tutti creare un tessuto sociale favorevole all'accoglienza dei migranti e dei rifugiati* [Tworzenie społeczeństwa sprzyjającego przyjmowaniu migrantów i uchodźców jest odpowiedzialnością wszystkich] (Przemówienie podczas spotkania z uczestnikami Międzynarodowej Komisji Katolickiej do spraw Migracji, 5 VII), IGP XIII, 2, s. 56-60.

42. *Niebezpieczeństwo prozelityzmu sekt religijnych* (Orędzie na Światowy Dzień Migracji, 25 VII), ORpol. 11(1990) nr 7-8, s. 8; toż: *Una sapiente azione pastorale per salvaguardare i migranti dal proselitismo religioso*, IGP XIII, 2, s. 145-151.

1991

43. *La nova ondata di masse in fuga impone agli Stati di programmare con realismo e generosità l'accoglienza* [Nowa fala masowego uchodźstwa nakłada na państwa obowiązek zaplanowania realistycznego i wielkodusznego przyjmowania emigrantów] (Przemówienie do uczestników plenarnego zebrania Papieskiej Rady do spraw Duszpasterstwa Migrantów i Podróżnych, 11 IV), IGP XIV, 1, s. 741-744.

44. *By nikt nie czuł się obcym we własnej ojczyźnie* (Homilia, Lubaczów, 3 VI), ORpol. 12(1991) nr 5, s. 23-24; toż: *I cattolici si sentirebbero a disagio in uno Stato dalle cui strutture fosse stato allontanato Dio*, IGP XIV, 1, s. 1435-1441.

45. *Orędzie na Światowy Dzień Migranta* (21 VIII), ORpol. 12(1991) nr 9-10, s. 37-38; toż: *Occorre una vera etica dell'incontro perché ogni persona sia riconosciuta nella sua dignità e rispettata nella sua identità culturale*, IGP XIV, 2, s. 415-420.

46. *Una costruttiva politica di accoglienza per i migranti perché siano rispettati nella loro dignità di persone* [Konstruktywna polityka przyjmowania migrantów respektująca ich osobową godność] (Przemówienie do uczestników III Światowego Kongresu Duszpasterstwa Migrantów, 5 X), IGP XIV, 2, s. 741-744.

1992

47. *Orędzie na Światowy Dzień Migranta* (31 VII), ORpol. 13(1992) nr 10, s. 6-8; toż: *Accogliere lo straniero con l'atteggiamento gioioso di chi sa riconoscere in lui il volto di Cristo*, IGP XV, 2, s. 80-84.

1993

48. *Le vostre famiglie siano veri esempi di Chiesa domestica* [Niech wasze rodziny będą przykładami prawdziwego Kościoła domowego] (Przemówienie podczas spotkania z emigrantami filipińskimi, 22 V), IGP XVI, 1, s. 1277-1282.

49. *Orędzie na Światowy Dzień Migranta* (6 VIII), ORpol. 14(1993) nr 11, s. 4-5; toż: *Lo Stato difenda le famiglie degli immigrati dal razzismo e dall'emarginazione*, IGP XVI, 2, s. 150-155.

50. *Bliźni, którego trzeba kochać* (Przemówienie do uczestników zgromadzenia plenarnego Papieskiej Rady do spraw Duszpasterstwa Migrantów i Podróżnych, 21 X), ORpol. 15(1994) nr 2, s. 29-30; toż: *Accogliere quanti sono coinvolti nella mobilità umana significa aiutarli a diventare costruttori di solidarietà*, IGP XVI, 2, s. 1073-1077.

1994

51. *Orędzie Na Światowy Dzień Migranta 1995 r.* (10 VIII), ORpol. 15(1994) nr 11, s. 6-7; toż: *Solidarietà, accoglienza, tutela da abusi e protezione a favore della donna*, IGP XVII, 2, s. 116-120.

1995

52. *Nie wolno łamać ani ignorować praw migranta* (Orędzie na Światowy Dzień Migranta 1996 r., 25 VII), ORpol. 17(1996) nr 6, s. 8-10; toż: *Nella Chiesa nessuno è straniero e la Chiesa non è straniera a nessun uomo e in nessun luogo*, IGP XVIII, 2, s. 130-134.

53. *Adhortacja Ecclesia in Africa* (14 IX), ORpol. 16(1995) nr 10, s. 35, nr 119; toż: *Ecclesia in Africa*, IGP XVIII, 2, s. 373-541.

54. *Od praw człowieka do praw narodów* (Przemówienie do Zgromadzenia Ogólnego ONZ, 5 X), ORpol. 16(1995), nr 11-12, s. 4-9; toż: „*Sono di fronte a voi come testimone della dignità dell'uomo*”, IGP XVIII, 2, s. 730-744.

55. *La crescente disparità economica esistente fra i popoli in via di sviluppo e quelli industrializzati tende a riprodursi all'interno delle singole nazioni* [Wzrastająca nierówność ekonomiczna między krajami rozwijającymi się a krajami uprzemysłowionymi znajduje odzwierciedlenie wewnątrz poszczególnych narodów] (Przemówienie do uczestników sesji plenarnej Papieskiej Rady do spraw Duszpasterstwa Migrantów i Podróżnych, 27 X), IGP XVIII, 2, s. 957-961.

1996

56. *Solidarność z ubogimi* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 9 VI), ORpol. 17(1996) nr 10, s. 12; toż: *Non ci si deve rassegnare alle grandi periferie urbane dove torme di poveri si procacciano da vivere tra le briciole del consumismo*, IGP XIX, 1, s. 1489-1493.

57. *Wiara człowieka powinna działać przez miłość* (Orędzie na Światowy Dzień Migranta 1997 r., 21 VIII), ORpol. 17(1996) nr 11-12, s. 4-6, p. 5; toż: *Individuare le esigenze prioritarie ed elaborare risposte più consone al rispetto della dignità delle persone e al dovere dell'accoglienza*, IGP XIX, 2, s. 205-211.

1997

58. *Orędzie na Światowy Dzień Migranta 1998 r.* (9 XI), ORpol. 19(1998) nr 1, s. 12-14; toż: *Sia rispettata ogni persona e siano bandite le discriminazioni che umiliano la dignità umana*, IGP XX, 2, s. 769-775.

1998

59. *Chrześcijananie wobec zjawiska migracji* (Przemówienie do uczestników IV Światowego Kongresu Duszpasterstwa Migrantów i Uchodźców, 9 X), ORpol. 20(1999) nr 2, s. 46-47; toż: *La riconciliazione, dimensione propria del Giubileo, possa trovare espressione in una forma di sanatoria per gli immigrati che soffrono il dramma della precarietà*, IGP XXI, 2, s. 700-704.

1999

60. *Orędzie na Światowy Dzień Migranta 1999 r.* (2 II), ORpol. 20(1999) nr 4, s. 7-10; toż: *Per la parrocchia l'accoglienza e l'integrazione dello straniero non sono attività facoltative ma un dovere istituzionale*, IGP XXII, 1, s. 304-312.

61. *Sens pielgrzymowania do sanktuariów* (Przemówienie do uczestników sesji plenarnej Papieskiej Rady do spraw Duszpasterstwa Migrantów i Podróżnych, 25 VI), ORpol. 20(1999) nr 11, s. 23-24; toż: *I pellegrini tropino nei santuari concrete possibilità di preghiera e di silenzio per favorire l'incontro con Dio e l'intima esperienza della tenerezza del suo amore*, IGP XXII, 1, s. 1455-1458.

62. *Religia powinna być źródłem dobroci, szacunku, zgody i pokoju* (Przemówienie podczas spotkania z przedstawicielami innych wyznań chrześcijańskich i religii, 7 XI), ORpol. 21(2000) nr 1, s. 18-19; toż: *Nel solco delle figure luminose dell'India spetta all'Asia un compito santo: servire la pace, la libertà, l'armonia*, IGP XXII, 2, s. 834-837.

63. *Obchody Wielkiego Jubileuszu wezwaniem do zmiany stylu życia* (Orędzie na Światowy Dzień Migranta 2000 r., 21 XI), ORpol. 21(2000) nr 3, s. 6-9; toż: *La figura dell'esule dà al Giubileo un significato concreto per i credenti: esso diventa richiamo al cambiamento di vita*, IGP XXII, 2, s. 984-991.

2000

64. *Macie niezbywalne prawo do godnego życia* (Przemówienie podczas wizyty w obozie uchodźców palestyńskich, Deheisheh, 22 III), ORpol. 21(2000) nr 5, s. 23-24; toż: *Maggiore solidarietà internazionale e volontà politica per affrontare la sfida posta dalle condizioni dei profughi*, IGP XXIII, 1, s. 414-416.

65. *W człowieku potrzebującym przyjmujemy Chrystusa* (Homilia podczas Jubileuszu Migrantów i Podróżnych, 2 VI), ORpol. 21(2000) nr 7-8, s. 27-28; toż: *Al centro dei fenomeni di mobilità porre sempre l'uomo e il rispetto dei suoi diritti*, IGP XXIII, 1, s. 1007-1010.

2001

66. *Duszpasterstwo migrantów zadaniem współczesnego Kościoła* (Orędzie na Światowy Dzień Migranta, 2 II), ORpol. 22(2001) nr 5, s. 8-12; toż: *La pastorale per i migranti, via per l'adempimento della missione della Chiesa oggi*, IGP XXIV, 1, s. 286-294.

67. *Turystyka w służbie pokoju i dialogu między cywilizacjami* (Orędzie na Światowy Dzień Turystyki, 9 VI), ORpol. 22(2001) nr 9, s. 4-6; toż: *Il turismo, uno strumento al servizio della pace e del dialogo fra le civiltà*, IGP XXIV, 1, s. 1174-1178.

68. *Migracje i dialog międzyreligijny* (Orędzie na Światowy Dzień Migranta 2002 r., 25 VII), ORpol. 23(2002) nr 4, s. 4-5; toż: *Un fecondo dialogo interreligioso basato sulla centralità della persona è l'unica via per allontanare lo spettro delle guerre di religione*, IGP XXIV, 2, s. 105-109.

69. *Dramat uchodźców* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, Castel Gandolfo, 29 VII), ORpol. 22(2001) nr 10, s. 27-28; toż: *Sia bandita ogni forma di mobilità umana forzata*, IGP XXIV, 2, s. 111-112.

70. *Nel grande compito di promuovere la solidarietà non stancatevi mai di ricercare nuove modalità di cooperazione ecumenica e interreligiosa* [Podejmując wielkie zadanie szerzenia solidarności, nie ustawajcie nigdy w poszukiwaniu nowych sposobów współpracy ekumenicznej i międzyreligijnej] (Przemówienie do przedstawicieli Międzynarodowej Katolickiej Komisji do spraw Migrantów z okazji 50. rocznicy powstania, 12 XI), IGP XXIV, 2, s. 711-713.

2002

71. *L'apostolato tra le genti del mare: una grande sfida da affrontare in un singolare cantiere missionario* [Apostolstwo ludzi morza: wielkie wyzwanie misyjne w szczególnych warunkach] (Przemówienie do uczestników sesji plenarnej Papieskiej Rady do spraw Duszpasterstwa Migrantów i Podróżnych, 29 IV), IGP XXV, 1, s. 644-646.

72. *Przeciw przejawom rasizmu, ksenofobii i skrajnego nacjonalizmu* (Orędzie na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy 2003 r., 24 X), ORpol. 24(2003) nr 3, s. 4-5; toż: *Per un impegno a vincere ogni razzismo, xenofobia e nazionalismo esasperato*, IGP XXV, 2, s. 606-609.

73. *Dzień Migranta* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 17 XI), ORpol. 24(2003) nr 2, s. 47-48; toż: *Famiglie, associazioni, comunità ecclesiali e civili diventano sempre più palestre di ospitalità, di civile convivenza, di dialogo fecondo*, IGP XXV, 2, s. 738-739.

2003

74. *Turystyka jako narzędzie walki z ubóstwem oraz źródło pracy i ładu społecznego* (Orędzie na Światowy Dzień Turystyki, 11 VI), ORpol. 24(2003) nr 9, s. 54-55; toż: *Il turismo: elemento propulsore di lotta contro la povertà, per la creazione di impieghi e l'armonia sociale*, IGP XXVI, 1, s. 931-934.

75. *Dramat uchodźców* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 15 VI), ORpol. 24(2003) nr 10, s. 52; toż: *Santissima Trinità: l'orizzonte primo e ultimo dell'universo e della storia*, IGP XXVI, 1, s. 944-945.

76. *Ku odnowie duszpasterstwa migrantów* (Przemówienie do uczestników V Światowego Kongresu Duszpasterstwa Migrantów i Uchodźców, 20 XI), ORpol. 25(2004) nr 3, s. 29-30; toż: *Occorre rivolgere una particolare attenzione all'aspetto ecumenico e interreligioso delle migrazioni, specialmente per quanto riguarda i seguaci dell'Islam*, IGP XXVI, 2, s. 767-769.

77. *Migracje w poszukiwaniu pokoju* (Orędzie na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy 2004 r., 15 XII), ORpol. 25(2004) nr 3, s. 4-5; toż: *La mobilità umana forzata, a causa della guerra e della violenza, del terrorismo e dell'oppressione, della discriminazione e dell'ingiustizia*, IGP XXVI, 2, s. 983-986.

2004

78. *Miłość najważniejszą formą ewangelizacji* (Przemówienie do uczestników sesji plenarnej Papieskiej Rady do spraw Duszpasterstwa Migrantów i Podróżnych, 18 V), ORpol. 25(2004) nr 9, s. 48-49; toż: *L'amore e l'accoglienza costituiscono la prima e più efficace forma di evangelizzazione*, IGP XXVII, 1, s. 626-629.

79. *Sport i turystyka – ożywcze siły w służbie wzajemnego zrozumienia, kultury i rozwoju krajów* (Orędzie na Światowy Dzień Turystyki, 30 V), ORpol. 25(2004) nr 9, s. 4-5; toż: *Sport e turismo: due forze vitali al servizio della reciproca comprensione, della cultura e dello sviluppo dei Paesi*, IGP XXVII, 1, s. 721-724.

80. *O zachowanie własnej tożsamości i uznanie tożsamości innych* (Orędzie na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy 2005 r., 24 XI), ORpol. 26(2005) nr 3, s. 7-8; toż: *Nel processo di integrazione dei migranti è necessario un giusto equilibrio tra il rispetto della propria identità e il riconoscimento di quella altrui*, IGP XXVII, 2, s. 604-606.

BENEDYKT XVI

2005

1. *Wzajemny szacunek, solidarność i pokój* (Przemówienie do przedstawicieli wspólnot muzułmańskich, 20 VIII), ORpol. 26(2005) nr 10, s. 22-24; toż: *Il dialogo interreligioso e interculturale è una necessità vitale da cui dipende in gran parte il nostro futuro*, IB I, s. 445-448.

2. *Migracja znakiem czasu* (Orędzie na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy, 18 X), ORpol. 27(2006) nr 1, s. 4-5; toż: „*Migrazioni: segno dei tempi*”, IB I, s. 681-683.

2006

3. *Gościnność, dialog, szacunek* (Przemówienie do uczestników sesji Papieskiej Rady do spraw Duszpasterstwa Migrantów i Podróżujących, 15 V), ORpol. 27(2006) nr 9-10, s. 33-34; toż: *Accoglienza e dialogo interreligioso nel rispetto reciproco sono quanto mai utili per superare pregiudizi e chiusure mentali*, IB II, 1, s. 601-603.

4. *Dialog międzyreligijny i międzykulturowy jest niezbędny* (Przemówienie do ambasadorów krajów o większości muzułmańskiej, 25 IX), ORpol. 27(2006) nr 11, s. 39-40; toż: „*Il dialogo interreligioso e interculturale: una necessità per costruire insieme un mondo di pace*”, IB II, 2, s. 348-350.

5. *Rodzina migrująca* (Orędzie [...] na XVI Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy, 18 X), ORpol. 28(2007) nr 1, s. 4-5; toż: „*La famiglia migrante*”, IB II, 2, s. 458-461.

2007

6. *Pomoc migrantom* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 14 I), ORpol. 28(2007) nr 3, s. 39; toż: *Le migrazione una grande risorsa per il cammino dell'umanità*, IB III, 1, s. 63-64.

7. *Młodzi migranci* (Orędzie Papieża na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy, 18 X 2007), ORpol. 29(2008) nr 1, s. 28-29; toż: *Creare un sistema scolastico per vincere la sfida dell'integrazione dei giovani migranti*, IB III, 2, s. 471-474.

2008

8. *Brońmy razem życia i wolności religijnej na świecie* (Spotkanie z wyznawcami różnych religii, 17 IV), ORpol. 29(2008) nr 5, s. 52-53; toż: *Uniti nel promuovere la vita e la libertà religiosa nel mondo*, IB IV, 1, s. 609-613.

9. *Św. Paweł migrant i Apostoł Narodów* (Orędzie na 95. Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy 2009 r., 24 VIII), ORpol. 29(2008) nr 10-11, s. 4-6; toż: *Sono i santi i veri protagonisti della storia*, IB IV, 2, s. 181-185.

2009

10. *Migracje są okazją do spotkania* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 18 I), ORpol. 30(2009) nr 3, s. 43-44; toż: „*Le migrazione occasione di incontro tra civiltà*”, IB V, 1, s. 90-91.

11. *Wiara i rozum odrzucają przemoc i totalitaryzm* (Przemówienie do przedstawicieli wspólnoty muzułmańskiej, 19 III), ORpol. 30(2009) nr 5, s. 29-30; toż: *Religione e ragione alleate nel rifiuto di ogni violenza e totalitarismo*, IB V, 1, s. 430-432.

12. *Misja wymaga działania ramię w ramię z innymi* (Homilia podczas Mszy św. na Stadionie Międzynarodowym, Amman, 10 V), ORpol. 30(2009) nr 7-8, s. 16-17; toż: *Il coraggio di restare per costruire nuovi ponti di incontro*, IB V, 1, s. 769-772.

13. *Muzułmanie i chrześcijanie w dialogu* (Spotkanie z muzułmanami przed meczetem Omara, 12 V), ORpol. 30(2009) nr 7-8, s. 27-28; toż: *Dialogo sincero per superare conflitti e incomprensioni*, IB V, 1, s. 794-796.

14. *Potrzeba odwagi, by poskromić żądzę odwetu* (Wizyta w obozie dla uchodźców Aida, Betlejem, 13 V), ORpol. 30(2009) nr 7-8, s. 37-38; toż: *Una soluzione giusta e duratura del conflitto sostenuta dalla comunità internazionale*, IB V, 1, s. 822-824.

15. *Poszukiwanie prawdy nie stanowi zagrożenia dla tolerancji czy pluralizmu kulturowego* (Przemówienie do korpusu dyplomatycznego, Praga, 26 IX), ORpol. 30(2009) nr 11-12, s. 13-15; toż: *La verità non minaccia il pluralismo*, IB V, 2, s. 263-267.

16. *Małoletni migranci i uchodźcy* (Orędzie Papieża Benedykta XVI na 96 Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy 2010 r., 16 X), ORpol. 31(2010) nr 1, s. 9-10; toż: *I migranti e i rifugiati minorenni*, IB V, 2, s. 385-387.

2010

17. *Małoletnim migrantom trzeba zapewnić ochronę prawną i edukację* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 17 I), ORpol. 31(2010) nr 3-4, s. 43; toż: „*Anche Gesù Cristo visse la drammatica esperienza del rifugiato a causa delle minacce di Erode*”, IB VI, 1, s. 81-85.

18. *Tradycja i dialog z kulturami* (Przemówienie do akademii papieskich, 28 I), ORpol. 31(2010) nr 3-4, s. 21-22; toż: *Confronto con le diverse culture per armonizzare ragione e fede e costruire un autentico umanesimo cristiano*, IB VI, 1, s. 129-132.

19. *Prawa uzyskiwane przez migrantów wiążą się z obowiązkami* (Przemówienie do uczestników sesji plenarnej Papieskiej Rady ds. Duszpasterstwa Migrantów i Podróżujących, 28 V), ORpol. 31(2010) nr 8-9, s. 27-28; toż: *Nel rispetto di diritti e doveri*, IB VI, 1, s. 793-796.

20. *Musimy wyzwolić się z wszystkiego, co nas izoluje od innych, by otworzyć się na miłość* (Homilia podczas Mszy św. w Pałacu Sportu i przekazanie „Instrumentum laboris” Specjalnego Zgromadzenia Synodu Biskupów poświęconego Bliskiemu Wschodowi, Nikozja 6 VI), ORpol. 31(2010) nr 8-9, s. 16-17; toż: *Uno sforzo urgente e concertato per il Medio Oriente*, IB VI, 1, s. 867-869.

21. *Dialog między kulturami wzbogaca całą wspólnotę* (Przemówienie pożegnalne, Birmingham, 19 IX), ORpol. 31(2010) nr 11, s. 44-45; toż: *Il dialogo tra culture e religioni arricchisce l'intera comunità*, IB VI, 2, s. 273-274.

22. *Jedna rodzina ludzka* (Orędzie na 97. Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy 2011 r., 27 IX), ORpol. 31(2010) nr 12, s. 4-6; toż: *Tutti hanno diritto a emigrare e a usufruire dei beni della terra*, IB VI, 2, s. 308-312.

23. *Prawdziwą radością jest dzielenie się z innymi* (Obiad z bezdomnymi w hallu Auli Pawła VI), 26 XII), ORpol. 32(2011) nr 2, s. 19; toż: *Una corsia preferenziale per i poveri*, IB VI, 2, s. 1096-1098.

2011

24. *Oby nigdy więcej wasz lud nie był gnębiony, traktowany z nieufnością i pogardą!* (Przemówienie do przedstawicieli Cyganów, 11 VI), ORpol. 32(2011) nr 8-9, s. 24-26; toż: *Voi siete nel cuore della Chiesa*, IB VII, 1, s. 827-830.

25. *Należy przyjmować uchodźców i zapewniać im godne warunki życia* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 16 VI), ORpol. 32(2011) nr 8-9, s. 17; toż: *Una sola famiglia umana*, IB VII, 1, s. 81-85.

26. *„Migracje a nowa ewangelizacja”* (Orędzie na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy 2012 r., 21 IX), ORpol. 32(2011) nr 12, s. 11-12.

2012

27. *Niech prawa uchodźców będą respektowane* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 17 VI), ORpol. 33(2012) nr 7-8, s. 54-55.

28. *„Migracje: pielgrzymka wiary i nadziei”* (Orędzie na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy 2013 r., 12 X 2012), ORpol. 33(2012) nr 12, s. 4-6; toż: *„Migrazioni: pellegrinaggio di fede e di speranza*, IB VIII, 2, s. 423-428.

FRANCISZEK

2013

1. *Skażeni przez kulturę odrzucania* (Audycja generalna, 5 VI), ORpol. 34(2013) nr 8-9, s. 48-49.
2. *Nikogo nie wolno odrzucać* (Wizyta w faveli Varginha, 25 VII), ORpol. 34(2013) nr 8-9, s. 6-7.
3. „*Migranci i uchodźcy: ku lepszemu światu*” (Orędzie na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy 2014 r., 5 VIII), ORpol. 34(2013) nr 11, s. 4-6.
4. *Nie obawiamy się różnic!* (Wizyta w jezuickim ośrodku dla uchodźców, 10 IX), ORpol. 34(2013) nr 11, s. 30-32.
5. *Budujmy mosty między naszymi kulturami* (Audycja dla delegacji z Centrum Szymona Wiesenthala, 24 X), ORpol. 34(2013) nr 12, s. 26-27.
6. *Z uchodźcami i migrantami świata* (Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”, 29 XII), ORpol. 35(2014) nr 2, s. 34-35.

2014

7. *Od kultury wykluczenia do kultury spotkania* (Spotkanie z członkami Apostolskiego Ruchu Niewidomych i Małej Misji dla Głuchoniemych, 29 III), ORpol. 35(2014) nr 3-4, s. 40-41.
8. *Kto sprzedaje broń tym ludziom?* (Przemówienie podczas spotkania z uchodźcami, chorymi dziećmi i młodzieżą niepełnosprawną w Betanii za Jordanem, 24 V), ORpol. 35(2014) nr 6, s. 7-9.
9. *Potrzebna jest zmiana postawy wobec migrantów i uchodźców* (Przesłanie do uczestników kolokwium Meksyku i Stolicy Apostolskiej na temat przemieszczania się ludności i rozwoju, 11 VII), ORpol. 35(2014) nr 8-9, s. 43.
10. „*Kościół bez granic matką wszystkich*” (Orędzie na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy 2015 r., 3 IX), ORpol. 35(2014) nr 10, s. 5.

2015

11. *Kiedy milczenie staje się współwiną* (Orędzie na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy 2016 r., 12 IX 2015), ORpol. 36(2015) nr 10, s. 10-12.
12. *Niech bogata Europa przyjmie głodnych* (Przemówienie do uczestników konferencji zorganizowanej przez Fundację im. Romana Guardiniego, 13 XI), ORpol. 36(2015) nr 12, s. 39-40.
13. *Każdy uchodźca to imię i twarz* (Przemówienie do Jezuickiej Służby na rzecz Uchodźców, 14 XI), ORpol. 36(2015) nr 12, s. 40-41.

2016

14. *Osoba w centrum polityki migracyjnej* (Przemówienie do korpusu dyplomatycznego, 11 I), ORpol. 37(2016) nr 2, s. 12-17.

15. *Miejsce ludzi, którzy się nie liczą* (Homilia podczas Mszy św., Guadalupe, 13 II), ORpol. 37(2016) nr 3-4, s. 27-28.
16. *Wybaczcie społeczeństwu, które nie potrafiło wam pomóc* (Przemówienie do więźniów, Ciudad Juárez, 17 II), ORpol. 37(2016) nr 3-4, s. 31-32.
17. *Pozostają tutaj, ale sercem idę z wami* (Przemówienie do członków Drogi Neokatechumenalnej, 18 III), ORpol. 37(2016) nr 5, s. 28-29.
18. Posynodalna adhortacja *Amoris laetitia* o miłości w rodzinie (Rzym, 19 III), nr 11, 182, 233, 284.
19. *Bezgraniczna miłość* (Homilia podczas Mszy św. w Niedzielę Palmową, 20 III), ORpol. 37(2016) nr 3-4, s. 4-5.
20. *Boże miłosierdzie ochroni ludzkość przed duchową i moralną pustką* (Orędzie Wielkanocne „Urbi et Orbi”, 27 III), ORpol. 37(2016) nr 3-4, s. 12-13.
21. *Nie jesteście sami* (Przemówienie w obozie dla uchodźców w Morii, 16 IV), ORpol. 37(2016) nr 5, s. 8.
22. *Nawet słońce płacze* (Spotkanie z dziennikarzami, 16 IV), ORpol. 37(2016) nr 5, s. 14-15.
23. *Rozwiązania godne człowieka* (Przemówienie w porcie w Mitilini, 16 IV), ORpol. 37(2016) nr 5, s. 12-13.
24. *Wszyscy jesteśmy migrantami* (Wspólna deklaracja Papieża Franciszka, Patriarchy Bartłomieja i Arcybiskupa Hieronima 16 IV), ORpol. 37(2016) nr 5, s. 13-14.
25. *Nie można godzić się na obojętność* (Przesłanie wideo do wspólnoty Ośrodka Astalli w Rzymie, 19 IV), ORpol. 37(2016) nr 5, s. 29-30.
26. *Co się z tobą stało, Europo?* (Przemówienie papieża z okazji wręczenia Mu nagrody Karola Wielkiego, 6 V), ORpol. 37(2016) nr 5, s. 30-34.
27. *Chrześcijanin nikogo nie wyklucza* (Audiencja generalna, 22 VI), ORpol. 37(2016) nr 7-8, s. 51-52.
28. *Trzeba przezwyciężyć lęk* (Przemówienie podczas spotkania z władzami RP na Wawelu, Kraków, 27 VII), ORpol. 37(2016) nr 7-8, s. 4-6.
29. *Integralny rozwój człowieka w świetle Ewangelii* (List apostolski [...] ustanawiający dykasterię ds. Integralnego Rozwoju Człowieka, 17 VIII), ORpol. 37(2016) nr 9, s. 8.
30. *Kobiety wolne od uprzedzeń i dyskryminacji* (Audiencja generalna, 31 VIII), ORpol. 37(2016) nr 9, s. 31-32.
31. *Musimy walczyć, aby nie było ludzi odrzuconych* (Przemówienie do uczestników Kongresu Europejskiego Towarzystwa Kardiologicznego, 31 VIII), ORpol. 37(2016) nr 9, s. 18-19.
32. *Jesteście wyciągniętą ręką Chrystusa* (Przemówienie do uczestników Jubileuszu Pracowników i Wolontariuszy Dziej Miłosierdzia, 3 IX), ORpol. 37(2016) nr 9, s. 12-13.
33. *„Nieletni migranci, bezbronni i bez głosu”* (Orędzie na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy 2017 r., 8 IX), ORpol. 37(2016) nr 11, s. 4-6.
34. *Prawdziwa wolność i nowe formy niewolnictwa* (Katecheza podczas audyencji jubileuszowej Roku Miłosierdzia, 10 IX), ORpol. 37(2016) nr 9, s. 14.
35. *Jesteście oczami, ustami, rękami i sercem Boga w świecie* (Przemówienie do absolwentów szkół jezuickich, 17 IX), ORpol. 37(2016) nr 10, s. 50-51.
36. *Kościół powszechny wyraża wam swoje uznanie i wdzięczność* (Przemówienie do przedstawicieli katolickich organizacji charytatywnych działających w Syrii i Iraku, 29 IX), ORpol. 37(2016) nr 10, s. 54-55.

37. *Droga pokoju i rozwoju* (Przemówienie do przedstawicieli władz, społeczeństwa i korpusu dyplomatycznego, 30 IX), ORpol. 37(2016) nr 10, s. 16-17.
38. *Taka sobie historyjka* (Audiencja generalna, 26 X), ORpol. 37(2016) nr 11, s. 48-49.
39. *Terroryzm i przemoc znieważają imię Boga* (Przemówienie do przedstawicieli różnych religii, 3 XI), ORpol. 37(2016) nr 12, s. 41-43.
40. *Bóg jest większy niż nasze serce* (Homilia podczas Mszy św. z okazji Jubileuszu Więźniów, 6 XI), ORpol. 37(2016) nr 12, s. 19-20.
41. *Aby przywrócić wolność tym, którzy weszli na złą drogę* (Audiencja generalna, 9 XI), ORpol. 37(2016) nr 12, s. 44-45.
42. *Największym dobrem jest Pan i bliźni* (Homilia podczas Mszy św. na zakończenie Jubileuszu Osób Wykluczonych, 13 XI), ORpol. 37(2016) nr 12, s. 22-24.
43. *Stawajmy się ludźmi zdolnymi do przebaczenia i pojednania* (Alokucja Papieża Franciszka podczas Konsystorza, 19 XI), ORpol. 37(2016) nr 12, s. 32-33.
44. „*Misericordia et misera*” (List apostolski na zakończenie Nadzwyczajnego Jubileuszu Miłosierdzia, 20 XI), ORpol. 37(2016) nr 12, s. 4-12, p. 18-19.
45. *Wyrzeczenie się przemocy: styl polityki na rzecz pokoju* (Orędzie na Światowy Dzień Pokoju 2017 r., 8 XII), ORpol. 37(2016) nr 12, s. 15-18.
46. *Przypomnijmy Księcia Pokoju* (Orędzie „Urbi et Orbi”, 25 XII), ORpol. 38(2017) nr 1, s. 8-10.